Бердянський державний педагогічний університет
Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Кафедра соціальної робот та інклюзивної освіти
Український університет імені Михайла Драгоманова
Інститут проблем виховання НАПН України
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНІ ДОМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

SOCIAL-EDUCATIONAL DOMINANTS OF SPECIALIST'S PROFESSIONAL PREPARATION OF SOCIAL SPHERE AND INCLUSIVE EDUCATION

Збірник матеріалів
VIII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

21-22 жовтня 2026 року

м. Запоріжжя (університет тимчасово переміщений)
2026

УДК 378.091.12:364-43]:37.043.2-056.2/.3
С 69

Рекомендовано ухвалою вченої ради
Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Бердянського державного педагогічного університету
(протокол № 3 від 23.10.2026 р.)

Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції : збірник наукових праць ; укладачі Петровська К. В., Попова А.С. 2026. 381 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти», які виявляють та обґрунтовують тенденції підвищення ефективності підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти. Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, пошукачів, викладачів, здобувачів.

The collection consists of materials of Ukrainian scientific-practical Internet-conference «Social-educational dominants of specialist's professional preparation of social sphere and inclusive education» which defining and explaining trends of increasing of effective specialist's professional preparation of social sphere and inclusive education. The materials of the collection will be useful for researchers, scientists, graduate students, prospectors, lecturers, students.

Автори несуть персональну відповідальність за достовірність наданих матеріалів та правильність цитування.

УДК 378.091.12:364-43]:37.043.2-056.2/.3
С 69

Кафедра соціальної роботи
та інклюзивної освіти,
ФДССО, БДПУ, 2026

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Березан Валентина. Формування анімаційної компетентності майбутніх соціальних педагогів у процесі професійної підготовки 150

Бурлєй Тетяна, **Борисенко Наталія**. Емоційне вигорання фахівців із соціальної роботи в умовах професійної діяльності: соціально-психологічний вимір 155

Дамаскіна Марія, **Краснов Володимир**. Готовність майбутніх клінічних психологів до прийняття рішень у ситуаціях невизначеності як складова професійної компетентності 158

Захарова Наталя. Інноваційні технології у професійній підготовці майбутніх педагогів соціальних: структурно-функціональна модель 162

Лехолетова Марина. Кар'єрна підтримка здобувачів освіти у процесі професійної підготовки 165

Suprun Daria. Digital assistive technologies as a factor in modernising professional training of social and inclusive education specialists 168

Суровцева Ірина. Інформаційні компетентності як професійний ресурс соціальних працівників 173

Терлецька Лариса. Оптимізація процесу самоаналізу в умовах спеціально організованого навчання спеціалістів соціономічних професій 175

Харламов Михайло. Роль фахівців соціальної сфери у підготовці здобувачів вищої освіти державної служби України з надзвичайних ситуацій 178

Чанчиков Ілля. Психологічна готовність майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з дітьми, постраждалими від війни 182

Червоненко Катерина. Деонтологічні засади професійної діяльності соціального працівника у роботі із сім'ями 187

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВРАЗЛИВИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Буйлук Катерина, **Лях Тетяна**. Профілактика булінгу серед студентів закладів вищої освіти під час дистанційного навчання 190

Вареник Олег. Екосистемна взаємодія у забезпеченні доступності фізкультурно спортивних послуг для дітей із соціально вразливих сімей 193

Голкін Андрій, **Петровська Катерина**. Концептуальна модель соціально-психологічної підтримки та соціального супроводу внутрішньо переміщених осіб з урахуванням досвіду Німеччини 196

Марина Лехолетова,
кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри соціальної роботи та консультування
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

КАР'ЄРНА ПІДТРИМКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Соціально-економічні зміни, які відбуваються в українському суспільстві обумовлюють необхідність пошуку нових можливостей для успішного професійного розвитку молоді в своїй державі. В цьому контексті актуальною стає наявність в закладах вищої освіти кар'єрної підтримки майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки, що допоможе сформувати стійкі професійні орієнтації.

В умовах закладу освіти супровід у плануванні кар'єри, відповідно до власних інтересів і здібностей здобувачів, сприятиме утвердженню професійних орієнтацій майбутніх фахівців. Зокрема, через поглиблення й розширення професійних інтересів, розвиток творчої самореалізації, стимулювання мотивації кар'єрного розвитку, формування навичок працювати в команді та в різних умовах професійних ситуацій [1]. Спрямувати траєкторію професійного розвитку здобувачів можна під час організації та проведення практик відповідно до графіку навчального процесу в закладах освіти. Важливо щоб завдання практики були направлені на розв'язання конкретних професійних завдань, з обов'язковим проведенням супервізій, що сприятиме формуванню у майбутніх фахівців системи професійних умінь, цілісному уявленню про особливості професійної діяльності [3], розвинути власний особистісний і професійний імідж, що є невід'ємною умовою соціальної успішності.

І. Нохріна та Н. Клішевич зазначають, що «…сформований імідж сприяє накопиченню соціального капіталу та розширенню можливостей, що веде до зростання соціальної успішності, яка, у свою чергу, зміцнює та легітимізує імідж особистості» [5, с. 137]. Формування позитивного іміджу здобувачів і їх кар'єрна підтримка може бути реалізована в закладах освіти через впровадження цифрових технологій з організації: консультацій онлайн, вебінарів та тренінгів, забезпечення доступу до баз вакансій, стажувань, використання платформ для пошуку вакансій (JobTeaser, LinkedIn). Створення цифрового середовища університету сприятиме кар'єрному самовизначенню і профорієнтації здобувачів.

Міжнародний досвід функціонування центрів розвитку кар'єри показує ефективність такої практики, зокрема, у сприянні професійної адаптації та підвищенні конкурентоспроможності здобувачів закладів вищої освіти на ринку праці.

Аналізуючи кар'єрну екосистему університетів США, науковці М. Братко та Р. Шкурат, до умов кар'єрної підтримки здобувачів освіти у процесі професійної підготовки відносять: інтеграцію кар'єрного розвитку в освітній процес і студентську інфраструктуру, множинність точок входу до сервісів, цифрову підтримку та сталі партнерства з роботодавцями й спільнотами випускників [2, с. 227]. Вказані умови

забезпечуються доступністю професійного супроводу (інформаційною, організаційною, цифровою, соціальною й партнерською). Такий підхід, на нашу думку є дієвим для розвитку кар'єрних компетентностей та цифрової грамотності здобувачів, формування в них soft skills.

До перспектив розвитку центрів розвитку кар'єри в Україні, Д. Лобанов відносить «…розширення партнерств із роботодавцями, використання цифрових платформ і технологій, підвищення професійної кваліфікації персоналу центрів через міжнародний обмін досвідом і навчання тощо» [4, с. 44]. Окрім розширення партнерств із роботодавцями, перспективним для кар'єрної підтримки здобувачів освіти, вважаємо залучення роботодавців до освітнього процесу (проведення лекцій, майстер-класів) для обміну досвідом, наставництва й навчання. Така практико-орієнтована підготовка підвищить рівень професійного самовизначення майбутніх фахівців до працевлаштування.

Результати аналізу досліджень, щодо міжнародного й вітчизняного досвіду розвитку кар'єрної екосистеми університетів [1; 2; 4], дозволили узагальнити ключові компоненти кар'єрної підтримки здобувачів освіти у процесі професійної підготовки:

- сприяння у кар'єрному самовизначенні й профорієнтація (діагностування професійних орієнтацій, визначення індивідуальної кар'єрної траєкторії, ярмарки вакансій);
- організація кар'єрного консультування та супроводу (наставництво з боку викладачів і випускників, допомога у плануванні кар'єри, формування навичок написання мотиваційних листів, проходження співбесіди, самопрезентації, прийняття рішень);
- формування soft skills (розвиток критичного мислення, формування навичок роботи в команді, тайм-менеджменту, вирішення конфліктів);
- розвиток цифрової кар'єрної грамотності (доступ до бази вакансій та стажувань для різних категорій здобувачів, допомога у створенні цифрового портфоліо, формування навичок використання цифрових інструментів для пошуку роботи);
- практико-орієнтована професійна підготовка (залучення роботодавців до освітнього процесу, направлення на практику для відпрацювання професійних вмінь з можливим подальшим працевлаштуванням, організація можливостей для академічної мобільності).

Для визначення ефективності кар'єрної підтримки здобувачів освіти у процесі професійної підготовки доцільно здійснювати моніторинг кар'єрних траєкторій випускників (працевлаштування, відповідності роботи здобутій спеціальності, професійного розвитку), а також організовувати анкетування здобувачів і роботодавців для удосконалення кар'єрної підтримки здобувачів в закладах освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базиль Л., Орлов В. Методологія формування кар'єрних орієнтацій і досягнення професійного успіху. *Концептуальні засади розвитку освіти дорослих: світовий досвід, українські реалії і перспективи* / за ред. Кременя В.Г., Ничкало Н.Г. Київ: Знання України, 2018. С. 330–337.

2. Братко М. В., Шкурат Р. С. Кар'єрна екосистема університетів США у забезпеченні доступності кар'єрної підтримки здобувачів освіти. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка. 2026. Т. 36. №. 1. С. 222–229.

3. Денисюк О., Лехолетова М., Сапіга С. Організація практики здобувачів за освітньо-професійними програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота. *Ввічливість. Humanitas*. 2023. № 3. С. 8–14. URL: https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.3.2 (дата звернення: 06.09.2026).

4. Лобанов Д. О. Центри розвитку кар'єри університетів: міжнародний досвід, виклики й перспективи розвитку в Україні. *Габітус*. 2025. № 69(1). С. 41–45. URL: https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.69.1.6 (дата звернення: 06.09.2026).

5. Нохріна І., Клішевич Н. Імідж особистості як чинник досягнення соціальної успішності. *Ввічливість. Humanitas*. № 2. 2026. С. 133–139. URL: https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.2.17 (дата звернення: 06.09.2026).

Наукове видання

СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНІ ДОМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Загальний редактор: к. пед. н., доцентка Катерина Петровська

Науковий редактор: к. пед. н., доцентка Анастасія Попова